

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət humanitar Kolleci

Təsdiq edirəm
Tədris işləri üzrə direktor müavini
_____ Əyyubova İ.
“__” _____ 2020- il

Fənn sillabusu

İxtisas: Xalq çalqı alətləri

Şöbə: Musiqi və təsiri incəsənət

Fənn birləşmə komissiyası: “Xalq çalqı alətləri ifaçılığı və xanəndəlik”

I.Fənn haqqında məlumat

1.Fənnin adı: Metodika:Proqram: 27.12.2010-cü il tarixli 06 saylı protokola əsasən Azərbaycan Milli Konservatoriyasının Musiqi kollecinin “Xalq çalqı alətləri” fənn birləşmə komissiyasında müzakirə edilərək bəyənilmişdir və Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi Elmi-metodik Şurası “İncəsənət” bölməsinin 11.04.2011-ci tarixli,09 saylı iclasında təsdiq edilmişdir.

Kodu: İPF-B012

Kurs: IV-Kurs

Tədris ili: 2019-2020 **Semestr:** II

Tədris yükü: Cəmi: **Auditoriya saati:** 60 (30 saat muhazirə,30saat seminar)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 4-kredit

Auditoriya: №-4

Saat: I-II-III-IV-V-günlər: 13⁵⁵-15³⁰

II.Müəllim haqqında məlumat

Adı,soyadı,elmi dərəcəsi və elmi adı: Əliyeva Samirə Vaqif qızı.

Məsləhət günləri və saati: I gün -17²⁵-19⁰⁰

E-mail ünvanı: Samire78@mail.ru

FBK-mın ünvanı: Lənkəran.ş.P.Təhməzov küç.Bina-3

III.Tövsiyyə olunan dərslik,dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas:

“Xalq çalqı alətlərinin tədrisi metodikası” Abasqulu Nəcəfzadə

IV.Fənnin təsviri.

Muasir dövrimüzdə Azərbaycan milli musiqimizin inkişafında milli “xalq çalğı alətləri”nin ən önəmli rol oynaması göz önündədir. Milli xalq çalğı alətlərinin yaranma tarixinin öyrənilməsi, hənən alətlərin ifaçılığı ilə tanınan ustad sənətkarlarımızın haqqında tarixi məlumatların öyrənilməsi və bu alətlərin musiqi məktəblərində və digər sənət ocaqlarında tədrisinin metodikası əsas və vacib məsələlərdən biridir.

V.Fənnin məqsədi.

“Metodika”fənninin Kollecın “Musiqi və təsviri incəsənət”şöbəsi üzrə “Xalq çalğı alətləri” ixtisasında tədris oluması vacibdir.Fənnin tədrisində əsas məqsəd Milli xalq çalğı alətlərimizin dərinədən öyrənilməsi,musiqi məktəblərində tədrisinin metodiki yollarının öyrədilməsi, ustad ifaçı sənətkarlarımız barədə izah və məlumatların verilməsidir ki,geniş təsəvürə malik ixtisasçı yetişdirilməsidir.

VI.Davamiyyətə verilən tələblər.

Dərsdə davamiyyətə görə verilən maksimum bal 10 badır.Balın faizi əsasən: Tələbə semester ərzində fənn üzrə bütün dərslərdə iştirak etdiyi halda ona 10 bal verilir,semester ərzində fənnin tədrisinə ayrılan saatların hər buraxılan 10%-nə 1-çıxılır, fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı normativ sənədlərdə müəyyən olunmuş həddən yuxarı (25%-dən çox)olduğu halda tələbə həmin fənn üzrə imtahana buraxılmır və onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır və sonradan onun haqqında müvafiq qərar qəbul edilir.

VII.Qiymətləndirmə:

Tələbələrın biliyi 100 ballı sistem ilə qiymətləndirilir.Bundan 50- balı tələbəsemestr ərzində,50 –balı isə imtahanda toplayır.Semestr ərzində toplanan 50 -bala aşağıdakılar aiddir:

- 10-bal sərbəst işlərin tərtib olunmasına görə
- 10-bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə
- 20- bal kollektivumlara görə
- 10-bal dərslərdə davamiyyətinə görə hesablanmalıdır.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-baldır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5-sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal-tələbə keçilmiş material.
- 9 bal-tələbə keçilmiş materialı dərinədən tam başa düşür,cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam izah edə bilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir-
- 7 bal-tələbə keçilmiş materialı başa düşür,lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir.
- 6 bal –tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal – tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var,mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal-tələbənin cavabıqismən doğrudur,lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir.
- 3 bal-tələbənin mövzudan xəbəri var,lakin fikrini əsaslandırma bilmir.
- 1-2 bal-mövzudan qismən xəbəri var.
- 0- bal-suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17%-faizdən az olmamalıdır.Əks təqdirdə tələbənin göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (İmtahan və imtahana qədər olan ballar əsasında)

91-100 bal-əla	(A)
81-90- bal-çox yaxşı	(B)
71-80- bal-yaxşı	(C)
61-70- bal-kafi	(D)
51-60- bal- qənaətbəxş	(E)

51- baldan aşağı-qeyri kafi (F)

Davranış qaydalarının pozulması:Tələbə Kollecın daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

VIII.Təqvim mövzu planı: Mühazirə:30 -saat. Seminar:30- saat. Cəmi: 60-saat.

№	Keçirilən mhazirə və seminar mövzuların məzmunu	Saat		Tarix
		3	4	
1	2	3	4	5
2	Mühazirə və seminar mövzuları	Mühazirə	Seminar	
1.	Mövzu:1. Metodika nədir(Giriş) Plan: 1.Tədrisin metodoloji əsasları 2.Tədris proqramının planlı təşkili. Mənbə:[4,6]	2	2	
2.	Mövzu:2. Təhsil və təlimin məzmunu.Sinif jurnalı və şagirdin biliyinin qiymətləndirilməsi. Plan: 1.Şagirdin ifa zamanı düzgün oturuş qaydası. Mənbə:[6,7,13]	2	2	
3.	Mövzu:3. Şagirdin gündəliyi. Plan: 1.Şagirdin gündəliyinin yazılma qaydası. Mənbə:[6,7]	2	2	
4.	Mövzu:4. Müəllim şagird münasibəti. Plan: 1.Müəllim şagirdin xarakterini ilk gündən öyrənməlidir. Mənbə:[15]	2	2	
5.	Mövzu:5. Fərdi iş planının tərtibi.Tədrisin əsas vəzifələri. Plan: 1.Hər bir şagirdə fərdi planın qurulması qaydası. 2.İxtisasını şagirdə mükəmməl şəkildə öyrətmək. Mənbə:[18,19]	2	2	
6.	Mövzu:6. Tədrisin metodikası.Təlim. Plan: 1.Müəllim metodikasının düzgün seçilməsi. 2.Təlim prosesinin ardıcılığı. Mənbə:[18,20]	2	2	
7.	Mövzu:7. Pyeslərin,qammaların və etüdlərin tədrisi.Ansambl. Plan: 1.Proqramı sandan çətinə doğru seçmək. 2.F-no ilə müşayətin ifasının təşkili. Mənbə:[20]	2	2	
8.	Mövzu:8. Ritm.Temp və dinamik işarələr. Plan: 1.İfaçılığın inkişafında ritmin əhəmiyyəti. 2.Asta,orta,cəld templarlə və dinamik işarələrlə tanışlıq. Mənbə:[22]	2	2	
9.	Mövzu:9. Akustika.Notun oxunması.Xalq çalğı alətlərində istifadə olunan ştrixlər. Plan: 1.Dəqiq səslənmənin alınmasının qaydası 2.Notun üzdən oxunması vərdişinin yaradılması. 3.Ştrixlərin ardıcıl olaraq öyrədilməsi. Mənbə:[22,15]	2	2	

1	2	3	4	5
10.	Mövzu:10. Muğamların tədrisi.Musiq müəllimi və onun hazırlığı. Plan: 1.Sinfinə görə şagirdə muğamların tədrisinin ardıcılığı. 2.pedaqoji hazırlıq-təcrübə və müşahidələrdə inkişaf etdirilməsi. Mənbə:[25-28]	2	2	
11.	Mövzu:11. Davranış və təmizlik.Tarın yaranma tarixi və etimologiyası Plan: 1.İfaçının davranışı və səliqəsi hamıdan fərqlənməlidir. 2.Tarın tarixi və quruluşu haqqında. Mənbə:[28-34]	2	2	
12.	Mövzu:12. Kamançanın yaranma tarixi və etimologiyası.Aplikatura sistemi. Plan: 1.Aplikatura,barmaqların alitin pərdələri üzərində düzgün qoyuluşunun izahı. 2.Kamançanın tarixi və quruluşu barəsində.. Mənbə:[44-53]	2	2	
13.	Mövzu:13. Balabanın yaranma tarixi və etimologiyası.Aplikatura,barmaqların alitin pərdələri üzərində düzgün qoyuluşu barəsində. Plan: 1.Balabanın tarixi və quruluşu barəsində. 2.Aplikatura,barmaqların düzülüşü. Mənbə:[44-53]	2	2	
14.	Mövzu:14. Sazın yaranma tarixi və etimologiyası.Qaval alətinin tarixi və etimologiyası.Ümumi metodiki tövsiyyələr. Plan: 1.Sazın yaranma tarixi və quruluşu haqqında. 2.Alətin metodik cəhətdən tədrisi haqqında. 3.Qaval alətinin tarixi Mənbə:[45-53]	2	2	
15.	Mövzu:15. Qarmon alətinin yaranma tarixi və etimologiyası. Qanun alətinin yaranma tarixi və etimologiyası. Plan: 1.Qarmon alətinin Azərbaycan musiqiçiləri tərəfindən inkişaf etdirilməsi haqqında. 2.Qanun alətinin yaranma tarixi və quruluşu barəsində. Mənbə:[46-57]	2	2	

IX.Sərbəst işin mövzuları

- 1.Musiqi təhsilinin və təliminin məzmunu
- 2.Tədrisinqtəlimin metodikası və əsas vəzifələri.
- 3.Müəllim-şagird,müəllim-valideyn münasibəti.
- 4.Fərdi iş planının tərtibatı.
- 5.Musiqi məktəblərində ixtisas və muğam fənninin tədrisi.
- 6.musiqi müəllimi və onun ümumi pedaqoji hazırlığı.
- 7.Tar alətinin tam quruluşu və yaranma tarixi.
- 8.Kamançanın quruluşu və yaranma tarixi.
- 9.Balaban alətinin quruluşu və yaranma tarixi.
- 10.Qanun alətinin quruluşu və yaranma tarixi.
- 11.Qarmon alətinin quruluşu və yaranma tarixi.

X. İmtahan sualları.

1. Metodika nədir?
2. Şagirdin alətlə düzgün oturuş qaydası necə tədris olunmalıdır?
3. Musiqi təhsili və musiqi təlimi haqqında.
4. Jurnalın yazılış qaydası necə olmalıdır?
5. Biliyin qiymətləndirilməsinin qaydası.
6. Şagirdə sinfinə və qavramasına görə repertuar seçimi barəsində.
7. Gündəlikdən istifadə qayda
8. Validey-məktəb müəllim arasında olan münasibətləri necə formalaşdırmalı.
9. Şagird üçün fərdi iş planının tərtibatı.
10. Tədrisin əsas vəzifələri barəsində.
11. Təlim şagirdə nəyi formalaşdırır. ?
12. Asta, orta, cəld templər barədə məlumat.
13. Dinamik işarələr hansılardır?
14. Tar, kamança alətlərinin akustik baxımdan səsənməsini necə təmin etməli?
15. Qamma və etüdlərin tədrisi barədə.
16. Notu üzdən oxunuşun inkişaf etdirilməsi barədə
17. Tar alətinin quruluşu.
18. tarın etimologiyası.
19. Tarın diapazonu və tədrisi.
20. Tarın mış tar ifaçılar.
21. Tarın yaranma tarixi.
22. Kamnça alətinin yaranma tarixi.
23. Kamança alətinin quruluşu.
23. Kamançanın diapazonu və tədrisi.
24. Kamançanın etimologiyası.
25. Kamança alətinin tanınmış ifaçıları.
26. Balaban alətinin yaranma tarixi.
27. Balabanın quruluşu və diapazonu.
28. Dəmkeşlik sənəti və tədrisi.
29. Balabanın etimologiyası.
30. Balaban alətinin tanınmış ifaçılar.
31. Qarmonun yaranma tarixi.
32. Qarmon alətinin etimologiyası.
33. Azərbaycan milli qarmon alətinin fərqli xüsusiyyətləri.
34. Qarmon alətinin diapazonu və not sistemi.
35. Qarmon alətinin tanınmış ifaçıları.
36. Qanun alətinin yaranma tarixi.
37. Qanun alətinin diapazonu və quruluşu..
38. Qanun alətinin istifadə qaydası və tanınmış ifaçıları barədə.
39. Qanun alətinin etimologiyası və tədrisi.
40. Nağara alətinin yaranma tarixi.
41. Nağara alətinin etimologiyası.
42. Nağara alətinin tanınmış ifaçıları.
43. Saz alətinin yaranma tarixi.
44. Sazın quruluşu və istifadə qaydaları.
45. Sazın diaoazonu və tədrisi
46. Sazın etimologiyası.
47. Saz alətinin tanınmış ifaçıları.
48. Qaval alətinin yaranma tarixi.
49. Qaval alətindən istifadə qaydaları.
50. Qaval alətinin etimologiyası və tədrisi.

- 51.Qaval alətinin tanınmış ifaçıları.
- 52.Metr nəyə deyilir?
- 53.Ritm nəyə deyilir?
- 54.Metodik vəsaitin əldə edilməsi.
- 55.Şagirdin repertuarının seçilməsi prosesi.
- 56.Dərsin təşkili və aparılması.
- 57.Ümumi metodiki tövsiyələr.
- 58.Fortepiano ilə müşayətin əhəmiyyəti.
- 59.Musiqi müəllimi və onun hazırlığı.
- 60.Ev tapşırığının təin edilməsi.
- 61.Musiqi müəllimi və onun hazırlığı.
- 62.Ev tapşırığının təin edilməsi.
- 63.Dəişən ölçülər nəyə deyilir?
- 64.Ev tapşırığının təin edilməsi.
- 65.Şerti ölçülər haqqında məlumat.
- 66.Musiqi əsərləri üzrə aparılan tədris işi.
- 67.Muöqm fənninin tədrisi metodikası.
- 68.Musiq məktəblərində muğam fənni tədrisinin əhəmiyyəti.
- 69.Şagirdə muğam ifaçılığına marağın artırılması yolları.
- 70.Siniflər üzrə reptuarın düzgün təin edilməsi.

XI.Fənn üzrə tələblər.

Öyrənən tanış olur:

- 1.Musiqi tədrisini və təlimini
- 2.Fərdi iş tərtibatını.
- 3.Xalq çalğı alətləri ilə ümumi tanışlıq.
- 4.Tədrisin metodikası.

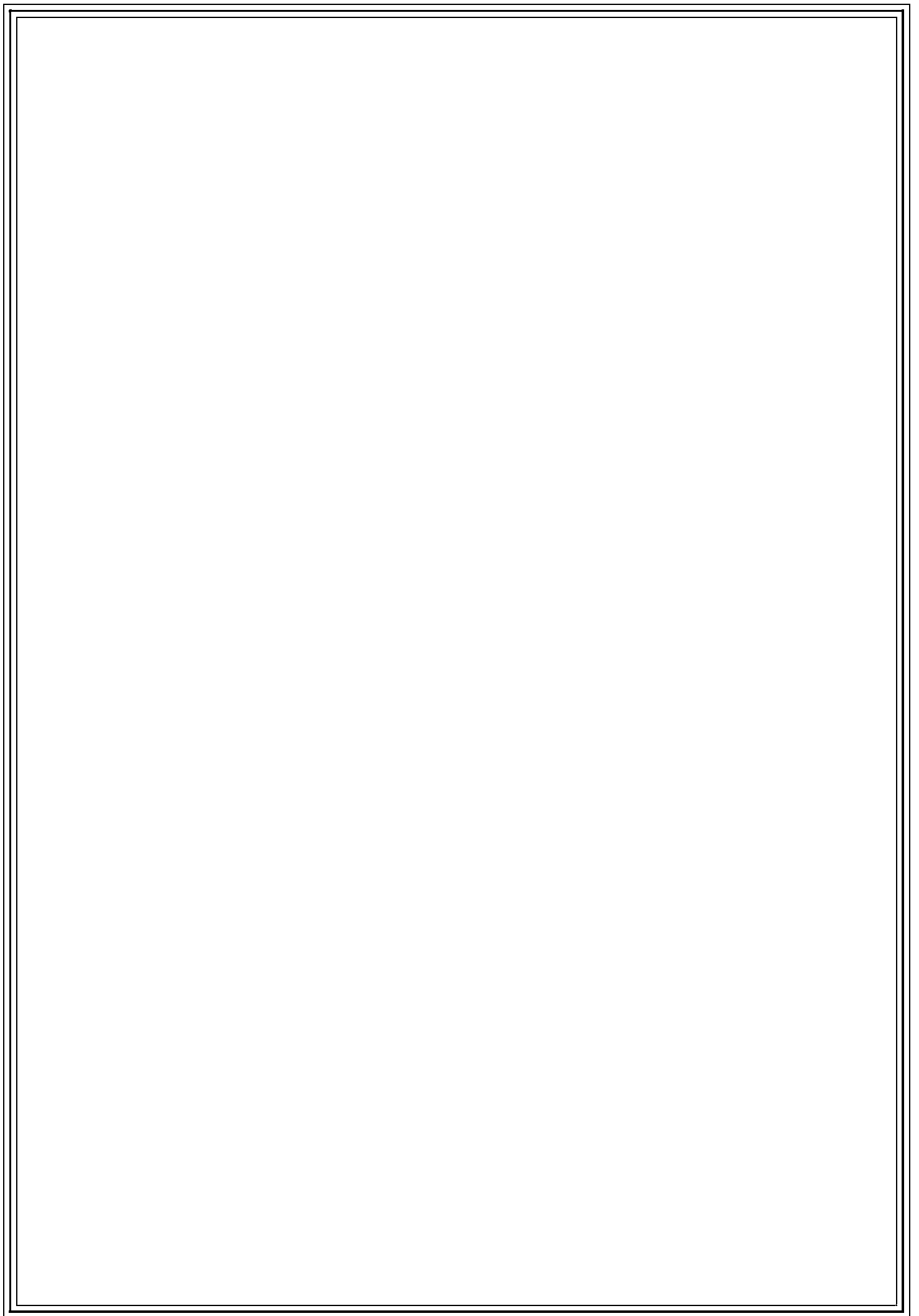
XII.Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

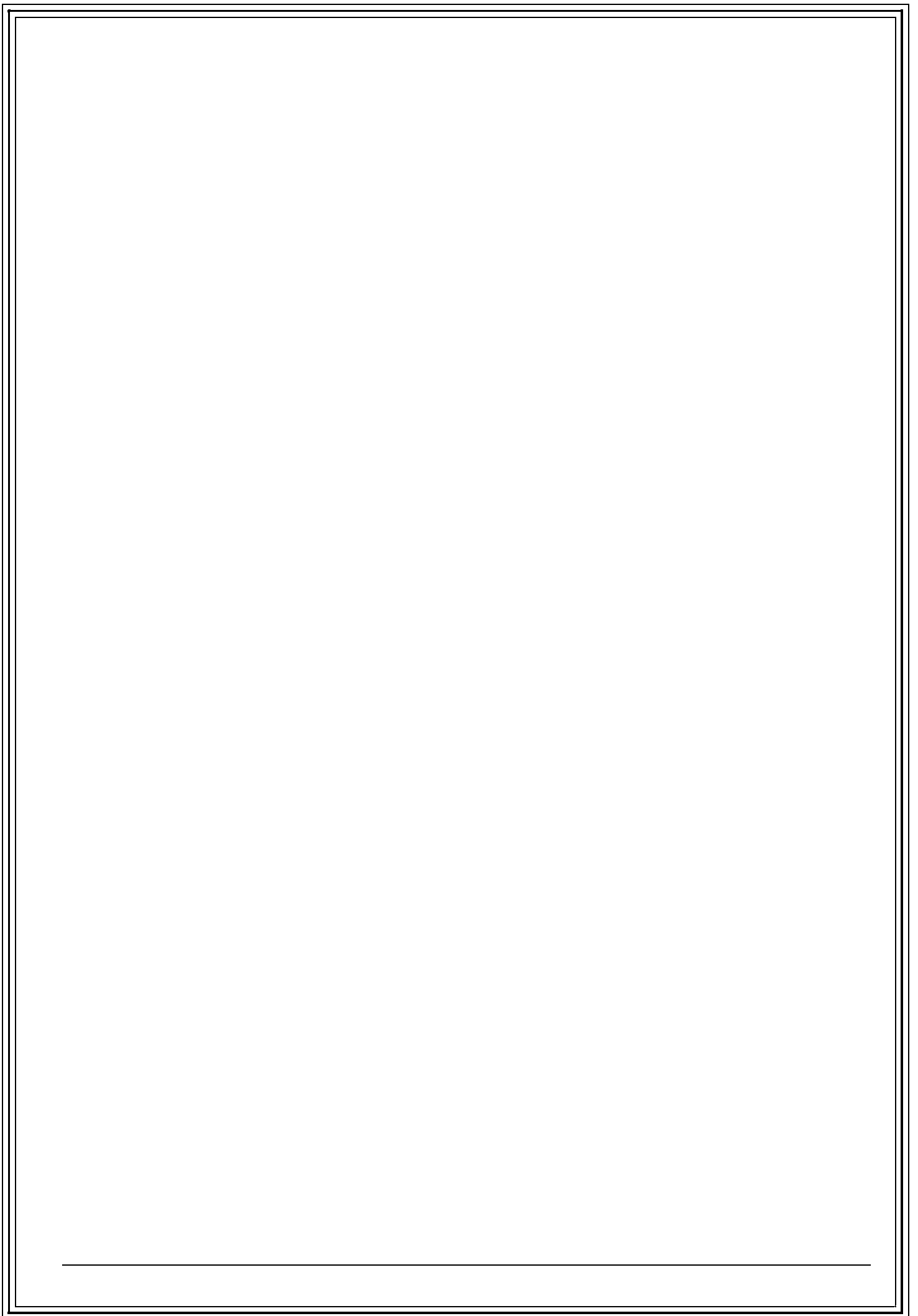
“Metodika” fənninin sillabusu, “Xalq çalğı alətləri”ixtisasının tədris planı və “metodika” fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

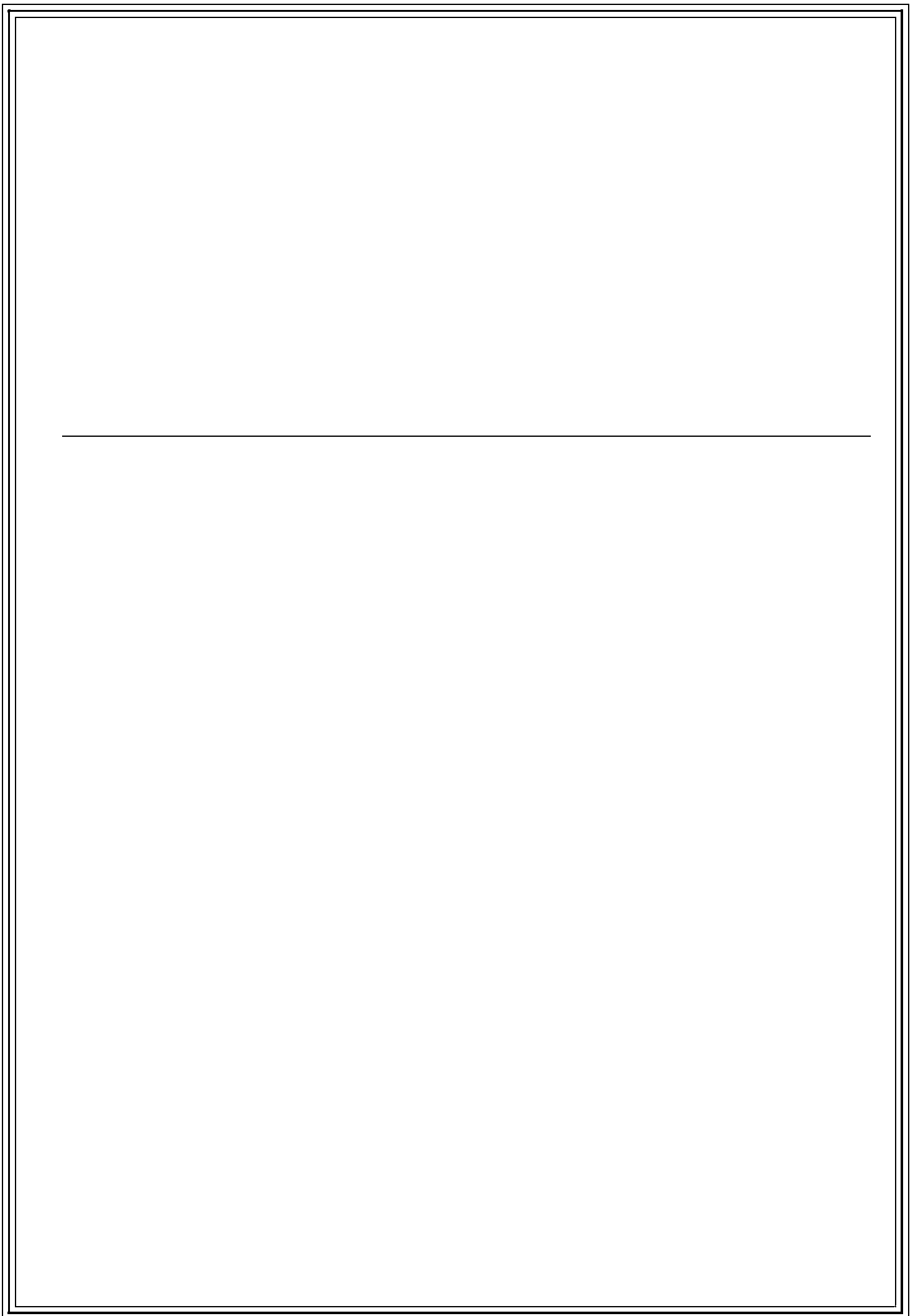
Sillabus“Xalq çalğı aslətləri”FBK-da müzakirə edilərək,təsdiq edilmişdir(14-fevral 2020 il .Protokol №1)

Fənn müəllimi:
FBK-nın sədri:

Əliyeva Samirə.V.
Əliyev İlqar.T

—

—

